

JUDr. LADISLAV QUIS A JEHO PŮSOBNÍ V PŘELOUČI (1884–1908)

Matěj PEŠTA

Předkládaný příspěvek si klade za cíl seznámit čtenáře v celé své šíři s pestrým a bohatým působením spisovatele Ladislava Quise v Přelouči, východočeském městě, které se nachází zhruba osmnáct kilometrů západně od Pardubic a sto kilometrů východně od Prahy. Ladislav Quis zde žil zhruba jedno čtvrt století, konkrétně v letech 1884–1909. Mezi prameny je třeba na jedné straně zařadit monografie, ať již autobiografické či biografické, drobné články v periodikách nebo zmínky v obecných monografiích, obejít se pochopitelně nelze ani bez pramenů archivních. Ty jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Pardubicích. Konkrétně se jedná o *Knihu pamětní z let 1836–1926*, která je součástí fondu *Archiv města Přelouče*, dále též o *Jednací protokoly Občanské besedy z let 1872–1891* a především pak o fondy *Klub národní strany svobodomyslné „Havlíček“* a *JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909*.¹⁾ Podstatné informace lze dohledat i ve fondech *Městského muzea v Přelouči*, naopak Quisův fond v Literárním archivu Památníku národního písemnictví a fond *Slavín Východočeského muzea v Pardubicích* patří v tomto případě mezi méně informačně využitelné zdroje.

Máme-li shrnout dosavadní stav bádání, je třeba konstatovat, že mnoho pozornosti tomuto tématu dosud věnováno nebylo. Prakticky existují dva články v periodikách. Ještě dříve však vznikly dvě statě, které se Quisovu působení v Přelouči věnují. Pocházejí z roku 1925, vznikly u příležitosti slavnostního odhalení Quisovy pamětní desky a jejich autory jsou přímí pamětníci Ladislava Quise (jeho zeť Josef V. Maglen a rodinná přítelkyně F. Svobodová-Neuhöfrová). Autorem prvního z výše zmíněných článků je František Dlouhý, který svůj text *Ladislav Quis – a Přelouč* publikoval v roce

1) Státní okresní archiv Pardubice [dále SOKA Pardubice], fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909.

1932 ve sborníku *Krajem Pernštýnův*.²⁾ Druhý článek, *JUDr. Ladislav Quis – významná osobnost města Přelouče*, pak vznikl v roce 1996; je tedy prvním, který na problematiku nahlíží retrospektivním způsobem. Jeho autorem je František Hollmann a vyšel ve *Zprávách klubu přátel Pardubicka*.³⁾ Každá ze čtyř uvedených prací je na jiné úrovni. Dlouhého text je příliš obecný a problematiku shrnuje velice stručně. Hollmannův článek je pro naše účely podstatně vhodnější, i přesto, že jeho autorem je amatérský historik, nelze mu upřít jisté kvality. Věnuje se však pouze některým oblastem Quisovy bohaté a pestré činnosti v Přelouči. Za nejlepší je tak třeba považovat vzpomínkové statě z poloviny 20. let 20. století, zvláště pak stat' Maglenovu.⁴⁾

Alespoň v krátkosti se zaměříme na Quisovy základní životopisné údaje a první fázi jeho života před příchodem do Přelouče. Ladislav Quis se narodil dne 7. února 1846 v Čáslavi, jeho otec Ignác Quis byl městský lékař. Zatímco Quisův děd, také lékař, „*zaznamenával si své paměti a zápisky jen po česku*“,⁵⁾ Quisův otec zaujal odlišný postoj a v písmu i řeči dával přednost jazyku německému, což Quis v pozdější době komentoval s jistou nelibostí.⁶⁾ I jeho matka Veronika Quisová spisovně češtině příliš neholdovala. S dětmi (Ladislav měl dva sourozence – bratra Františka a sestru Marii) však rodiče hovořili česky. Již na podzim roku 1850 začal malý Quis navštěvovat školu, tzv. elementárku, poté nižší reálku. V roce 1855 řádila v Čáslavi cholera. Té podlehli i Quisův otec – zemřel dne 17. srpna 1855.⁷⁾ V této době se v Quisovi také vzbudil zájem o literaturu a dějiny – četl např. Schallerovo dílo *Topographie des Königreichs Böhmen*, začal hrát divadlo, s oblibou též navštěvoval hrady a zámky, navštívil např. Žleby či Lichnici.⁸⁾

V roce 1857 byl s bratrem poslán do Prahy, matka se za nimi přistěhovala až o dva roky později.⁹⁾ Žil u svého strýce v domě „U Zlatého jelena“ v To-

2) František DLOUHÝ, *Ladislav Quis – a Přelouč*, Krajem Pernštýnův, 1932, s. 97–99.

3) František HOLLMANN, *JUDr. Ladislav Quis – významná osobnost města Přelouče*, Zprávy klubu přátel Pardubicka 31, 1996, č. 3–4, s. 66–71.

4) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

5) Ladislav QUIS, *Kniha vzpomínek*, I., Praha 1902, s. 13.

6) *Tamtéž*; Kronika rodiny Quisů dochovaná v Liteárním archivu Památníku národního písemnictví ovšem svědčí o opaku, i Quisův otec ji vedl v českém jazyce. Srov. LA PNP, fond Ladislav Quis, rodinné zápisky.

7) L. QUIS, *Kniha vzpomínek*, I., s. 58.

8) *Tamtéž*, s. 59.

9) Ve většině životopisných článků o Ladislavu Quisovi je uvedena mylná informace, že se v roce 1857 odstěhoval do Prahy i s matkou. Srov. např. F. HOLLMANN, *JUDr. Ladislav Quis*, s. 66.

mášské ulici. Studoval „v hlavní škole Týnské“.¹⁰⁾ Pokud na časlavské škole probíhalo vyučování převážně v němčině, v Praze to platilo dvojnásob, což Quis nelibě nesl. Přesto mu Praha druhé poloviny 50. let 19. století učarovala, obdivoval a prošel většinu jejích památek, včetně Národního muzea, jehož zaměstnance osobně poznal.¹¹⁾ V roce 1859 nastoupil na akademické gymnázium na Starém městě, nacházelo se v Klementinu. Spolu s nastupujícími 60. léty 19. století ožilo v Quisovi české vlastenectví, často navštěvoval Stavovské divadlo. V roce 1861 Quis založil spolek „Slavěna“.¹²⁾

O prázdninách roku 1862 se přestěhoval zpět do Čáslavi a začal navštěvovat gymnázium v Havlíčkově Brodě.¹³⁾ Zde nebyl Quis příliš spokojen, jelikož se u něho vytvořila vcelku silná fixace na Prahu. Rodina brzy rozhodla, že se Quis vyučí lékárníkem. To ovšem bylo mladému Quisovi proti mysli, chtěl dále studovat a „na vlastní groš“¹⁴⁾ pokračoval ve studiích v Praze – na gymnáziu na Novém městě. Zde ovšem nebyl spokojen s úrovní výuky, proto se odebral studovat opět na jinou školu – na reálné gymnázium v jihočeském Táboře, kde navíc v roce 1864 začal vydávat časopis „Zora“ a publikovat v místním časopise „Tábor“. Okruh kolem tohoto časopisu založil v roce následujícím literární spolek „Slavoj“, čímž fakticky započala Quisova literární kariéra. V roce 1868 úspěšně odmaturoval, poté nastoupil na pražskou univerzitu, kde zahájil studium práv. Quisova cesta k maturitní zkoušce byla poměrně komplikovaná. Za osmnáct let školní docházky vystřídal celkem šest školních ústavů. Důvodem častých změn mohl být nepříliš dobrý prospěch, jeho výkon v jednotlivých předmětech byl na vysvědčeních často hodnocen jako „guť“ či dokonce „genügend“. Nedobrych prospěchů dosahoval zejména v matematice, ale překvapivě i v latinském a řeckém jazyce.¹⁵⁾ Studia mu sice umožnil jeho strýc, správce knížecího dvora Koudelov, nicméně Quisovy studijní výsledky ho zřejmě vedly v roce 1862 k myšlence nechat synovce vyučit lékárníkem. Quisova houževnatost však nakonec vedla k úspěšné maturitě. Během svých

10) L. QUIS, *Knihy vzpomínek*, I., s. 78.

11) Srov. Ladislav QUIS, *Vzpomínky ze staré Prahy*, Praha 1984, 208 s.

12) Vzhledem k tomu, že většinu členů tohoto spolku bylo v průměru patnáct let, nelze ho považovat za spolek v pravém slova smyslu. Sám Quis ve své knize z roku 1902 vzpomíná, že „jaký byl účel toho spolku, na to se dnes věru nepamatují a myslím, že to ani tehdy žádný z nás nevěděl. Stanov a tuším ani hodnotářů jsme neměli...“. Srov. L. QUIS, *Vzpomínky ze staré Prahy*, s. 44.

13) *Tamtéž*, s. 161.

14) *JUDr. Lad. Quis, rodák časlavský, nežije více!*, Pravda 19, 1913, č. 36, s. 1.

15) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 487, Maturitní vysvědčení.

studií také působil v „Akademickém spolku“, poté v „Umělecké besedě“, se kterou začal vydávat sborník „Světová poesie“. Jeho aktivity si všiml Vítězslav Hálek a pověřil ho vedením přednášek. V roce 1870 se seznámil s Janem Nerudou, se kterým navázal přátelství. Jako básník patřil do tzv. *školy národní*, známé pod označením *Ruchovci*. V roce 1872 začal působit jako redaktor novin „Slovan“ (je obecně známo, že nastoupil na uvolněnou pozici po nemocném Karlu Sabinovi), psal sem především literární články a fejetony.¹⁶⁾ Krátce působil též v novinách „Svoboda“. Díky známosti s Nerudou se ovšem brzy (v červenci 1872) dostal do redakce „Národních listů“. Poté, co se u Quise projevovalo zřejmě psychické či neurologické onemocnění,¹⁷⁾ musel z redakce „Národních listů“ odejít – stalo se tak v červnu 1873. V roce 1874 dokončil své doktorské studium. Právě doktorské zkoušky měly stát za Quisovým onemocněním, podle Quisova zetě Josefa Václava Maglena se „*těmito zkouškami přepracoval a ochuravěl silnou nervosou*.“¹⁸⁾ V popisovaném období bylo běžné, že po doktorátu mladí kandidáti advokacie vykonávali sedmiletou praxi u zavedených advokátů.¹⁹⁾ Ladislav Quis nebyl výjimkou. Svoji léčbu u svého přítele JUDr. Václava hraběte z Kounic na velkostatku v Mezilesí na Moravě spojil s činností právního poradce.²⁰⁾ Po vyléčení vykonával soudní a advokátní praxi v kanceláři JUDr. Žáka v Pardubicích.²¹⁾ Do Prahy se Quis vrátil v roce 1876, zde se 2. července oženil s Kamilou Bohutínskou. Nadále pracoval jako advokát, resp. kandidát advokacie, v několika advokátních kancelářích.²²⁾ V listopadu 1880 složil úspěšně advokátskou zkoušku.²³⁾ Postupně se manželům Quisovým narodily čtyři děti – Emilie, Irena, Jaromír a Kamila. V roce 1881 se z Prahy opět odstěhoval, a sice do Čáslavi, kde začal provozovat samostatnou advokátní praxi, přičemž se specializoval především na „*záležitosti trestní*“.²⁴⁾ V roce 1884 se pak usadil v Přelouči.

16) Jana DIVIŠOVÁ, *František Filipovský. Velký herec malých rolí*, Praha 2010, s. 174.

17) V pramenech je popisována také jako „oční choroba“.

18) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

19) Stanislav BALÍK, *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Praha 2009, s. 127.

20) *Tamtéž*, s. 127.

21) *Tamtéž*, s. 127.

22) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 487, Vysvědčení ze dne 21. 9. 1880.

23) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 487, Advokaten Prüfung zde dne 20. 11. 1880.

24) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 487, Listina ze dne 28. 12. 1880.

Shrneme-li stručně Quisovu literární činnost, pak vidíme, že se Quis zabýval poesii, překlady, prózou, časopiseckými studiemi a redakční prací. Z Quisova poetického díla lze jmenovat např. známé *Epigramy* (1897), *Z Ruchu* (1872), ale také např. cyklus českých pohádek *Hloupý Honza* (1880, 1892). Quis přeložil např. Schillerovu *Marii Stuartovnu* (1891) či Goetheho *Staroskotské ballady* (1900). Z jeho prózy je nejznámější dvoudílná *Kniha vzpomínek* z roku 1902. V časopisech a novinách publikoval nejen své fejetony (*Právnícké feuilletony* v Národních listech), ale také studie o díle Karla Havlíčka Borovského (např. *Havlíčkovy studie lidových písní* v Českém lidu v roce 1898) či své *Vzpomínky na Jana Nerudu* (ve Světozoru v roce 1892). Redigoval mimo jiné Erbenovu *Kytici* (1901) či *Havlíčkovu korespondenci* (1903).²⁵⁾

Jak bylo již výše zmíněno, Quisova novinářská dráha skončila předčasně kvůli zdravotním problémům. K nim se později přidaly problémy finanční, a proto od roku 1881 (některé prameny uvádějí též rok 1880)²⁶⁾ vykonával advokátní praxi v Čáslavi a od roku 1884 v Přelouči. Přistěhoval se sem mezi 14. a 20. listopadem 1884.²⁷⁾ Žil zde s rodinou v domě čp. 25 na dnešním Masarykově náměstí. V Přelouči tak přibyla osobnost, která v mnohém mezi zdejšími měšťany vyčnívala. Osmatřicetiletý Quis nad nimi vynikal nejen svým vzděláním, ale také širokým kulturním, společenským a politickým rozhledem. Srovnatelný s nim byl snad jen o generaci starší městský důchodní Jan Dítě (1818–1892), tehdy však již v relativně pokročilém věku.

Důvodem Quisova přestěhování do Přelouče mohly být i osobní spory s některými čáslavskými měšťany; jak uvádí vydání deníku *Pravda* z 5. 9. 1913, „naříkal [si] [...] na nepřízeň několika osob“.²⁸⁾ „Vzdor tomu, že Quis vždy byl věrným stoupencem národní strany svobodomyslných, místní oligarchové sladili mu chléb; neboť Quis opovrhoval špinavým prádlem a nehájl nikdy zloby a špinavé výdělečnosti.“²⁹⁾ Ladislav Quis se

25) Úplný výčet např. F. HOLLMANN, *JUDr. Ladislav Quis*, s. 70. Stručné odborné shrnutí Quisova díla např. viz Věra MENCLOVÁ, *Slovník českých spisovatelů*, Praha 2000, s. 548.

26) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250a.

27) SOkA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1809, fol. 139. Masarykův slovník naučný uvádí chybně rok 1881. Srov. *Masarykův slovník naučný*, Praha 1931, s. 1126.

28) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250a.

29) *JUDr. Lad. Quis, rodák čáslavský, nežije více!*, *Pravda* 19, 1913, č. 36, s. 1.

tedy nebál vyjádřit svůj názor, čímž si zřejmě vytvořil řadu nepřátel. Dle vzpomínek pamětníků byl Quis velkým stoupencem známého čáslavského muzea, resp. muzejního spolku „Čáslavská včela“, dokonce se měl podílet na archeologických výzkumech v lokalitě „Hrádek“ v Čáslavi.³⁰⁾

Kromě své advokátní činnosti výrazně přispěl i ke kulturnímu životu města Přelouče. Literát Quis se například výrazně podílel na vzniku první přeloučské veřejné knihovny.³¹⁾ Její počátky lze klást již do první poloviny 80. let 19. století. Dne 21. května 1884 byl Quis jmenován členem knihovní komise,³²⁾ v jejímž čele stál významný přeloučský občan Jan Vincenc Diviš Čistěcký ze Šerlinku (1848–1923).³³⁾ Zásadní podporu získal ve finančním ústavu Občanská záložna a v osobě zmíněného důchodního Jana Dítěte, který „dovolil měsíční dotace na zakoupení knih.“³⁴⁾ Quis vybíral osobně knihy v Topičově knihkupectví v Praze. Knihovní fond se začal rozrůstat, proto knihovnu 12. listopadu 1889 přebralo město Přelouč.³⁵⁾ V roce 1894 měla knihovna již 3 360 svazků.³⁶⁾ „Osobní kouzlo Dra. Ladislava Quise to bylo, které povzbuzovalo k řádnému vedení knihovny, jež nebylo snadným úkolem.“³⁷⁾ V roce 1901 se knihovna přestěhovala do nově vystavěné Občanské záložny, v roce 1929 měla již tři místnosti. Před odchodem do Prahy Ladislav Quis knihovně věnoval své *Knihy vzpomínek*, své překlady, díla Karla Havlíčka Borovského a díla Jana Nerudy. 19. května 1939 pak byla knihovna přejmenována, oficiálně se nazývala „Městská knihovna Dra. Ladislava Quise v Přelouči“.³⁸⁾

V roce 1872 vznikl v Přelouči „Zábavní spolek“, který brzy po svém založení pozitivně ovlivnil kulturní život obce. 27. dubna 1884 byl přejme-

30) *Tamtéž*.

31) Více srov. Jan THON, *Knihovníci a knihomilové*, Praha 1947, s. 69–99.

32) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 298.

33) Srov. Kateřina VRBOVÁ, *Jan Vincenc Diviš Čistěcký ze Šerlinku (1848–1923)*, Pardubice 2011, 74 s. (bakalářská práce FF Univerzity Pardubice).

34) Václav MYSLIVEČEK, *Městská knihovna Dra. Ladislava Quise v Přelouči. Její vznik a vývoj za 50 roků*, Přelouč 1939, s. 5.

35) *Tamtéž*.

36) *Tamtéž*, s. 6.

37) *Tamtéž*, s. 7.

38) *Tamtéž*, s. 10. V některých pramenech je jako oficiální datum přejmenování knihovny uváděn až 12. listopad 1939. Srov. Jan TETŘEV – Hana VINCENCOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl čtvrtý, 1918–1989, Přelouč 2007, s. 100.

nován na „Občanskou besedu“.³⁹⁾ Ani zde Quis nemohl chybět, členem se stal zřejmě v průběhu roku 1885, neboť již 29. května téhož roku byl zvolen do výboru.⁴⁰⁾ Zde se samozřejmě také zabýval kulturní oblastí, připravoval různé zábavy, koncerty a slavnosti. Často byl v kontaktu s hudebníkem, kapelníkem a skladatelem Františkem Filipovským (1845–1919), otcem stejnojmenného slavného herce a dabéra. Pozoruhodné ovšem je, že další aktivitu Ladislava Quise v tomto spolku nemáme příliš prameně doloženou, jeho jméno obvykle v seznamu přítomných v jednacích protokolech nefiguruje. Počínaje 18. červencem 1885 svoji aktivní účast zřejmě radikálně omezil, doložena je pouze jeho účast na schůzi dne 3. 2. 1890.⁴¹⁾ Svoji aktivitu projevil rovněž v říjnu 1894, kdy zmírnil následky sporu mezi katolickým spolkem „Svornost“ a „Občanskou besedou“.⁴²⁾ Převažující pasivitu lze snad vysvětlit Quisovou další činností, která ho zřejmě naplno zaměstnávala.

Quisova spolková činnost měla vliv i na vznik přeloučské pobočky „Tělovýchovné jednoty Sokol“. První snahy o založení tohoto významného spolku lze datovat do března roku 1888. Nově vzniklý výbor vypracoval stanovy, ty byly úředně schváleny dne 17. října 1888.⁴³⁾ Autorem „vzletného svolání“, rozeslaného po městě i okolí, nebyl nikdo jiný než Ladislav Quis. I díky tomu se konala dne 1. listopadu ustavující schůze, v této době měl přeloučský „Sokol“ šedesát osm členů.

Podobně jako na jiných místech českých zemí, byly i v Přelouči první kroky k založení městského muzea učiněny v souvislosti s konáním Národopisné výstavy československé. 3. dubna 1892 tak byl ustaven místní odbor národopisný, jehož byl Ladislav Quis zvolen místopředsedou⁴⁴⁾ a 7. května dokonce předsedou. Přeloučští chtěli též uspořádat výstavu vlastní, 28. března 1893 se tak stal Quis předsedou výboru „pro uspořádání výstavky národopisné v Přelouči.“⁴⁵⁾ Tato výstava byla zahájena v červenci téhož roku a konala se v budově školy. „Byla to síň selská, obsahující pa-

39) *Tamtéž*, s. 85.

40) SOKA Pardubice, fond Občanská beseda Přelouč, Jednací protokoly, kn. 1, 1872–1891, Valná hromada 29. 5. 1885.

41) SOKA Pardubice, fond Občanská beseda Přelouč, Jednací protokoly, kn. 1, 1872–1891, Schůze 3. 2. 1890.

42) Více srov. Jan TETŘEV – Hana VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, Přelouč 2004, s. 117–118.

43) Josef LEDR, *Dějiny města Přelouče nad Labem*, Přelouč 1926, s. 440.

44) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 280.

45) *Tamtéž*, s. 19.

mátky z jizeb rolnických, modely apod., síň měšťanská a konečně síň, kde vystaveny věci soukromníků.“⁴⁶⁾ Tím Quisova aktivita kolem přeloučských muzejních sbírek skončila, započaté dílo však zdárně pokračovalo a roku 1902 byl v Přelouči založen „Muzejní spolek“, posléze i městské muzeum.

Přesuňme se nyní ke Quisovu politickému působení na komunální úrovni, které zahájil rovněž prostřednictvím spolku. Existence mladočeské organizace v Přelouči sahá až od roku 1892. Vznikla jako reakce na „*boje punktační*“.⁴⁷⁾ Její původní název zněl „Spolek politický ku dobývání a hájení práv našich národních“. Ladislav Quis stál u jeho zrodu (11. září 1892) a byl také zvolen jeho předsedou, kterým zůstal až do roku 1900.⁴⁸⁾ V listopadu 1892 se strana přejmenovala na „Politický spolek strany svobodomyslné“, v první polovině roku následujícího získal spolek konečný název „Klub Národní strany svobodomyslné Havlíček“. Obvykle se scházel v restauraci „U korunního prince“.⁴⁹⁾ Spolek se neomezoval jen na Přelouč, působil i v dalších obcích okresu, např. v Trnávce, Lipolticích, Rohovládové Bělé či v Cholticích, kde rozšiřoval svou členskou základnu.⁵⁰⁾ Členské schůze probíhaly obvykle formou diskuse, ve kterých měl hlavní slovo téměř vždy Ladislav Quis. Často se zde přednášelo, např. 21. prosince 1892 tak Quis vedl přednášku *O státním právu*,⁵¹⁾ dále 22. listopadu 1893 vystoupil s referátem *O zkáze staročeské strany*.⁵²⁾ Diskutována byla politika jak na úrovni komunální, tak i celostátní. V komunální politice kladli přeloučští mladočeši hlavní důraz na modernizaci města. Quis tak v prosinci roku 1893 požadoval pořízení lepšího veřejného osvětlení, dlažbu, vybudování vodovodu a kanalizace.⁵³⁾ Například elektrifikace byla v Přelouči započata až v prosinci 1913,⁵⁴⁾ dláždění náměstí a nejdůležitějších ulic probíhalo v letech 1901–1917.⁵⁵⁾ Quis se vyjadřoval také k regulaci Labe, která by

46) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 287.

47) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

48) *Tamtéž*, s. 104.

49) *Tamtéž*, s. 97.

50) *Tamtéž*, s. 99.

51) SOKA Pardubice, fond Klub národní strany svobodomyslné „Havlíček“, 1892–1900, Poradní schůze 21. 12. 1892.

52) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 100.

53) SOKA Pardubice, fond Klub národní strany svobodomyslné „Havlíček“, 1892–1900, Členská schůze 6. 12. 1893.

54) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 150.

55) *Tamtéž*, s. 255–256.

nepochybně přinesla hospodářský rozvoj.⁵⁶⁾ Zvlášť populární byla v klubu „Národní strany svobodomyslné“ politika celostátní. 21. března roku 1894 tak na členské schůzi „rozpravu zahájil pan Dr. Lad. Quis o nejnovější politické situaci. Rozprava týká se jak povstala koalice, či je to prospěch. Dále kdo se opírá proti všeobecnému hlasovacímu právu, zejména velkostatkáři a šlechtě[...]. Národ musí jít za našema poslanci a neodchylovat se od pravé cesty, pak s námy nic nesvedou.“⁵⁷⁾ Důraz kladli na slovanství, nepřáteli byli mladočechům mimo jiné Němci. „My máme zakládat průmyslové závody, nenechat peníze v záložnách ležet a to že se ponechává všechno Němcům, kteří k nám přijdou.“⁵⁸⁾ Nepřátele viděli mladočeši též ve šlechtě, „klerikálech a poslancích“⁵⁹⁾ – požadovali všeobecné volební právo – a především ve staročechách, které nazývali „strana protivná“. Quis jako politik „byl proti punktacím, ale jejich důsledky nestotožňoval s osobami, v jejichž vlastenectví věřil. Zavrhoval je z hlediska vyššího, historického. [...] Přál si, aby všichni Čechové znali historii a čerpali z ní ponaučení. [...] Se směrem předválečné pozitivní politiky nesouhlasil. Vídní nevěřil a říkával, že se s ní jednou musíme rozejít.“⁶⁰⁾

Svoji skutečnou komunálně politickou kariéru Quis zahájil v roce 1893, kdy byl ve dnech 4. – 6. prosince zvolen za mladočechy (přesněji řečeno za Národní stranu svobodomyslnou) do obecního zastupitelstva města Přelouče.⁶¹⁾ Zde se realizoval především v oblasti národohospodářské, samosprávné a kulturní. Byl též předsedou sociální komise města.⁶²⁾ V roce 1893 se stal členem komitétu pro stavbu záloženského domu.⁶³⁾ Z této funkce se vyjadřoval rovněž k památkové péči ve městě – „hájl [...] zachování starobylého rázu hlavního náměstí“.⁶⁴⁾ Působil jako zástupce zemského výboru v kuratoriu zimní hospodářské školy, na jejímž vzniku

56) SOKA Pardubice, fond Klub národní strany svobodomyslné „Havlíček“, 1892–1900, Členská schůze 17. 1. 1894.

57) SOKA Pardubice, fond Klub národní strany svobodomyslné „Havlíček“, 1892–1900, Členská schůze 21. 3. 1894.

58) SOKA Pardubice, fond Klub národní strany svobodomyslné „Havlíček“, 1892–1900, Členská schůze 7. 3. 1894.

59) SOKA Pardubice, fond Klub národní strany svobodomyslné „Havlíček“, 1892–1900, Schůze 8. 2. 1893.

60) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

61) *Tamtéž*, s. 284.

62) Jan TETŘEV – Petr VOREL, *Pamětihodnosti města Přelouče*, Přelouč 1997, s. 50.

63) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 110.

64) Více srov. Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

a výstavbě její budovy v roce 1908 se podílel.⁶⁵⁾ Dne 21. února 1896 se stal čestným měšťanem Přelouče spisovatel Svatopluk Čech, poté, co „*JUDr. L. Quis vylíčil stručně a vřele význam básnické činnosti a cenu jeho děl pro náš národ.*“ Svatopluk Čech se to dozvěděl dne 24. února 1896, v den svých padesátých narozenin.⁶⁶⁾ V téže roce Quis spolu s J. V. Divišem Čisteckým rozhodoval o tom, jestli „*staré knihy pozemkové*“, které převzal v roce 1850 c. k. okresní soud, mají historickou hodnotu a mohou tak jít do muzea. Jmenování rozhodli kladně.⁶⁷⁾ V roce 1896 byl Quis opět zvolen do obecního zastupitelstva. Stavba nové budovy Občanské záložny se komplikovala, předpokládaný rozpočet již nestačil, hrozilo tak, že bude původní návrh redukován a stavba bude ochuzena o svoji dominantu – 37 metrů vysokou věž. „*Věž zřejmě zachránil JUDr. Quis, který vymohl, že pokud vítězný offerent sleví 5 % procent z rozpočtu, bude se za ušetřené peníze stavět i věž.*“⁶⁸⁾ Dne 10. března 1897 předložil „*studující filosofie Eug. Muška*“ návrh na založení městského archivu a také se nabídl, že vyhledá prameny k dějinám obce a sepiše její dějiny. Město mu na to díky Ladislavu Quisovi dalo zálohu 100 zlatých.⁶⁹⁾ Nutno ovšem dodat, že žádná taková publikace o přeloučských dějinách nevznikla, prokazatelně je Eugen Muška autorem dvou studií publikovaných v Neodvislých listech a Českém lidu.⁷⁰⁾ 27. března 1899 Quis rovněž navrhl, aby se ve městě konaly veřejné přednášky, byl tedy zvolen do komise pro jejich pořádání.⁷¹⁾ Jeho aktivita v obecním zastupitelstvu byla zřejmě populární, proto byl dne 24. listopadu 1900 opět zvolen. Dne 17. 2. 1903 se dožil básník Jaroslav Vrchlický padesáti let, město mu proto poslalo blahopřejný telegram. V pramenech sice není uvedeno, že se tak stalo z iniciativy Ladislava Quise, je to však více než pravděpodobné.⁷²⁾ V roce 1904 Quis přispěl k výstavbě nového

65) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 487, Listina ze dne 22. 9. 1908.

66) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 313.

67) *Tamtéž*, s. 317.

68) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 112.

69) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 326.

70) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 227.

71) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 352.

72) *Tamtéž*, s. 425.

evangelického chrámu, přičemž pro tento projekt oslovil v Přelouči již známého architekta Rudolfa Kříženeckého (autor projektu budovy Občanské záložny z let 1899–1901).⁷³⁾ Dne 1. července 1906 se jako zástupce města účastnil předání nově vybudované části hřbitova.⁷⁴⁾ Na konci roku 1909 se vzdal advokacie, zároveň také zastupitelského místa a odstěhoval se do Prahy-Vinohrad.⁷⁵⁾

Kromě spolkové činnosti a komunální politiky se Quis angažoval i v komerční sféře. Od roku 1886 působil ve správní radě přeloučského cukrovaru, což byl jeden z dalších postů, které zvyšovaly společenské postavení a vážnost Quisovy osoby. O rok později byl Quis zvolen do místního správního výboru akciové společnosti obchodu v střížném a železném zboží.⁷⁶⁾

Je pozoruhodné, že ačkoliv o působení Ladislava Quise v Přelouči již několik statí pojednává, žádná z nich se nezabývá hlavní činností, kvůli které do Přelouče přijel, tedy advokacíí. Quis svou advokátní kancelář, kterou v Přelouči převzal po JUDr. Danešovi, otevřel zřejmě 20. listopadu roku 1884, téhož dne o tom totiž informoval Výbor komory advokátské Království českého v Praze.⁷⁷⁾ Živnost mu byla opověděna c. k. okresním hejtmánstvím v Pardubicích až 30. prosince 1885.⁷⁸⁾ I poté ale jeho advokátská činnost pro město Čáslav, kde působil tři předchozí roky, neustala. Svě klienty obhajoval na soudních jednáních, např. u c. k. okresního soudu v Čáslavi,⁷⁹⁾ u c. k. krajského soudu v Chrudimi, např. v první dekádě února 1887 se tak účastnil zasedání, kde se řešila infanticida (obviněná Kateřina Růžičková),⁸⁰⁾ vražda (obviněný František Vích) a žhářství (obviněný Antonín Schwarz).⁸¹⁾ Dalším soudem, kde své klienty obhajoval, byl c. k.

73) Archiv Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Přelouči, František KLAPUŠ, *Přelouč. Několik poznámek k 50. jubileu trvání sboru*, [s. d.], s. 5.

74) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 135.

75) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 326, 530.

76) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

77) SOKA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 138; Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

78) SOKA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 249.

79) Srov. např. SOKA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 20.

80) Vražda zpravidla novorozeného dítěte.

81) Srov. např. SOKA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 37. Příjmení obviněného znělo správně zřejmě Schwarz.

krajský horní soud v Kutné Hoře. Jeho převažující klientelu tvořili měšťané z Přelouče, jejího okolí, ale i ze vzdálenějších lokalit východních Čech (převážně z řad řemeslníků či obchodníků). Patřili do ní také významní občané, mimo jiné i Jan Vincenc Diviš.⁸²⁾ Quis se obvykle zabýval vyrovnaváním pozůstalostí, řešením finančních sporů, dále odhadoval pro přeloučský c. k. okresní soud ceny předmětů určených do exekučního řízení, např. nemovitostí, svršků apod. Přelíčení tohoto soudu se často účastnil. Pomáhal též s vymáháním exekucí.

Zřejmě největším případem, kterým se v Přelouči zabýval, byl spor obce Horní Raškovice s Janem hrabětem Thun–Hohensteinem o vlastnictví pozemků v roce 1891. Jan Hrabě Thun–Hohenstein byl majitelem panství Choltice, pod které obec Horní Raškovice spadala. Horní Raškovice ve sporu zastupoval starosta František Kožený.⁸³⁾ Na soudní úrovni byl tento proces zahájen 25. února 1891, má však již starší kořeny. Jádrem sporu bylo šest katastrálních pozemků ve Svinčanech. Zhruba v posledním dvacetiletí před vypuknutím sporu byly některé pozemky přeměněny na pole, zalesněny a na části z nich se začal těžit kámen, šterk a hlína. Vytěžený materiál se používal na úpravu obecních cest. Obyvatelé Horních a Dolních Raškovic a Svinčan mohli po povolení materiál těžit zdarma. Jiní zájemci zde mohli lámat kámen také, ale až po uhrazení jisté finanční částky Horním Raškovcím. Byl to výnosný obchod a obec Horní Raškovice ho chtěla zřejmě ještě zvýšit „*a tak se dala raškovská obec do soudu o les Borovinu s Vysokou skálou s hrabětem Thunem v Cholticích, a to z toho důvodu, aby byla větší materiálová základna.*“⁸⁴⁾ František Kožený tuto záležitost v létě roku 1891 začal konzultovat s přeloučským advokátem Ladislavem Quisem. Výsledkem byl spis sepsaný dne 28. srpna téhož roku. Na úrovni zemského soudu se tato záležitost projednávala 15. října 1891 v Přelouči.⁸⁵⁾ Zde však tato rozepře nebyla vyřešena. U krajského a poté i odvolacího soudu dali soudci za pravdu Horním Raškovcím, u nejvyššího soudu ve Vídni však hraběti Thunovi. Tím byl spor ukončen a Horní Raškovice poté musely zaplatit osm set zlatých Thunovi coby úhradu soudních nákladů.⁸⁶⁾

82) LA PNP, fond Ladislav Quis, Korespondence přijatá, Korespondence s J. V. Divišem.

83) SOKA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 427.

84) *Tamtéž.*

85) SOKA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 446.

86) *Z historie Raškovic*, in: Na prahu dějin, Svinčany 2001.

K větším případům advokáta Quise patřil rovněž spor Josefíny Dreslerové s železárnami a hutěmi v Hedvíkově (dnes součást obce Třemošnice) ohledně vymazání pohledávek týkajících se její osoby. Quis v tomto sporu hájil Josefínu Dreslerovou a kutnohorský soud uznal, že jmenovaná všechny závazky vůči Hedvíkovu již splatila.⁸⁷⁾

Chod kanceláře se zřejmě neobešel bez dvou dalších zaměstnanců – úředníků Babáčka a Macháčka, přestože Quisovi jeho klienti často neplatili včas.⁸⁸⁾ Některé výlohy musel Quis dokonce vymáhat soudně, např. v dubnu 1887 tak vymohl na Janu Mrštíkovi a Kateřině Mrštíkové více než 66 zlatých.⁸⁹⁾ Advokátní praxi v Přelouči ukončil současně se svým návratem do Prahy, tedy v listopadu 1909.⁹⁰⁾ Kancelář předal JUDr. Ladislavu Havelkovi.⁹¹⁾

Na otázku, jaký byl Quis advokát, není snadné odpovědět. Především je třeba poznamenat, že Quis chtěl tuto činnost vykonávat původně jen deset let, aby se zabezpečil na zbytek života a mohl se poté věnovat pouze umělecké tvorbě, kterou preferoval. Tento plán se mu, jak vidno, nepodařilo naplnit.⁹²⁾ Dle vzpomínek svého zetě Václava Maglena, byl „*nezměrným idealistou. Spor právní, v němž nebylo dle jeho názoru mravního ani reálného podkladu, jednoduše nepřevzal. Také nechutné a nečestné věci jako advokát nezastupoval, i kdyby byly lépe placeny.*“⁹³⁾ Jak již bylo řečeno, preferoval literární tvorbu před advokacií, honorář za literaturu mu byl milejší, „*než palmární účet, jehož inkaso ani dodatečně nekontroloval.*“⁹⁴⁾ V roce 1907 psal Josefu Svatopluku Macharovi, že „*advokacie za několik let musí zabít poetu. To věčné štvání, ty věčné starosti o kapsu nebo „čest“ jiných, ta odpovědnost atd. atd. – večer, kdy bych mohl pracovat, jsem tak uštván, tak vyčerpán, tak naplněn hnusem, že prostě na nějaké tvoření*

87) SOkA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 204.

88) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250c.

89) SOkA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 385.

90) Je zajímavé, že Quisův odchod z Přelouče do Prahy je v pramenech datován poněkud nejednoznačně. Nejvíce se zmiňuje červenec 1908, lze však najít i rok 1909 a dokonce i 1910.

91) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 144.

92) S. BALÍK, *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 169.

93) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

94) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

*nemohu pomyšleti.*⁹⁵⁾ Na druhou stranu mu advokacie umožňovala jistou časovou nezávislost, kterou využíval právě pro literární práci. Lze tedy soudit, že měl natolik slušný příjem, který jeho rodinu dokázal dobře uživit.⁹⁶⁾

Quis nebyl jediným advokátem v Přelouči. Tuto skutečnost sice zmiňuje jediný pramen, ale vzhledem k tomu, že jeho autorem je Quisův současník, lze tento fakt považovat za hodnověrný.⁹⁷⁾ Kromě něj měl ve městě ve sledovaném období kancelář zřejmě také JUDr. Čeněk Zadina.⁹⁸⁾ Na přelomu 19. a 20. století zde působilo postupně několik notářů, jmenovitě to byl Václav Pelikán (v letech 1881–1893), Wencel Kolařík (1888), Josef Havlíček (1893–1898) a František Kovář (1898–1914).⁹⁹⁾ Ti se však zabývali spíše smlouvami dědickými, trhovými a svatebními, nepředstavovali tedy pro Quise vážnou konkurenci. Není bez zajímavosti, že čas od času Quis uvažoval, jestli se neměl věnovat spíše soudnictví, „*kde by byl více lásky, citu a spravedlnosti mohl uplatnit, dokládaje, že nespravedlnost má zavázané oči.*“¹⁰⁰⁾

Vztah Ladislava Quise k Přelouči a Polabí byl vřelý, i proto zde žil čtvrt století. Dle vzpomínek pamětníků dopoledne a část odpoledne trávil ve své advokátní kanceláři, před obědem si obvykle vyšel s manželkou na procházku. V odpoledních hodinách pak „*věnoval se již četbě, studiu a práci literární*“ ve své pracovně, která byla zároveň knihovnou.¹⁰¹⁾ Často ale chodil na vycházky s představiteli kulturní elity města, např. s Janem Vincencem Divišem.¹⁰²⁾ Tématem jejich rozmluv byly politické, kulturní a společenské otázky, vzájemně si také půjčovali knihy.¹⁰³⁾ V roce 1902

95) LA PNP, Tisky, Vzpomínka na Ladislava Quise, Literární noviny, 1953, roč. 26, č. 35.

96) Přesné údaje o Quisových příjmech postrádáme, víme však, že v listopadu 1909 se na jeho účtu v Občanské záložně v Přelouči nacházelo 22 366 Kč, podstatnou část z této sumy však činily příjmy za literární činnost. Srov. LA PNP, fond Ladislav Quis, Vkladní knížka Občanské záložny v Přelouči.

97) František Karel ROSŮLEK, *Pardubcicko, Holicko, Přeloučsko*, Pardubice 1909, s. 62.

98) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl třetí, 1848–1918, s. 93.

99) SOKA Pardubice, AP 182, Notářství, s. 24–26.

100) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250b.

101) *Tamtéž*, sign. T 250c.

102) LA PNP, fond Ladislav Quis, Korespondence přijatá, Korespondence s J. V. Divišem.

103) J. V. Diviš Quisovi dokonce věnoval v roce 1899 růže ze své zahrady. Srov. LA PNP, Korespondence přijatá, Korespondence s J. V. Divišem, Dopis ze dne 1. 7. 1899.

byl Quis osloven Františkem Karlem Rosůlkem ohledně spolupráce na chystané monografii *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko*. Tuto nabídku však musel Quis kvůli značnému pracovnímu vyčerpání odmítnout.¹⁰⁴⁾

Přesto však i v Přelouči pracoval jako literát. Dne 29. prosince 1884 byl osloven ředitelem Národního divadla F.A. Šubtem, jestli by nepřeložil „některou německou veselohru pro Národní divadlo a po případě spolu-pracoval.“¹⁰⁵⁾ Jak na tuto nabídku reagoval, není známo, co však víme jistě, je, že se v Přelouči zabýval osobností Karla Havlíčka Borovského, výsledkem této práce jsou *Básnické spisy Karla Havlíčka* z roku 1897.¹⁰⁶⁾ Quis měl však před sebou ještě jeden úkol – chtěl vydat kompletní dílo svého velkého přítele Jana Nerudy. To v Přelouči nešlo zrealizovat, a proto se zde vzdal advokátní praxe, ke které neměl obecně příliš kladný vztah, a odstěhoval se zpět do Prahy. Pro úplnost je třeba doplnit, že v době svého přeloučského pobytu se stal členem České akademie, nejprve v roce 1895 členem dopisujícím, od roku 1901 pak stálým.¹⁰⁷⁾

Již v roce 1910 ho však postihla mrtvice, od roku 1912 se mu horšil zrak a sluch,¹⁰⁸⁾ v dubnu 1913 ho dostihla druhá mrtvice.¹⁰⁹⁾ 1. září roku 1913 zemřel ve věku 67 let v Černošicích u Prahy, kde vlastnil vilu, kterou užíval především jako letní sídlo.¹¹⁰⁾ Jeho pohřeb se konal na Vyšehradě dne 4. září od 16 hodin za účasti „literárních, uměleckých a žurnalistických kruhů, zástupců města Čáslavě a Včely čáslavské.“¹¹¹⁾ Quisův reliéf na náhrobku vytvořil sochař Rudolf Čermák, jeho hrob (č. 39) se nachází mezi hroby Mikoláše Alše a Karla Čapka.¹¹²⁾ Přeloučští radní tuto událost samozřejmě reflektovali, do městské kroniky nechali zapsat mimo jiné tato slova: „Zdejší obci rádcem byl ochotným, jako člen obec. zastupitelstva pilným, o povznesení obce dbalým.“¹¹³⁾ Obec okamžitě věnovala 10 Korun na pamětní desku na jeho rodný dům v Čáslavi.

104) Východočeské muzeum v Pardubicích, Slavín, fond Ladislav Quis, sign. R 39/59.

105) SOKA Pardubice, fond JUDr. Ladislav Quis, advokát, Přelouč, 1884–1909, fol. 267.

106) F. DLOUHÝ, *Ladislav Quis*, s. 97.

107) Michal NAVRÁTIL, *Almanach československých právníků*, Praha 1930, s. 363.

108) F. DLOUHÝ, *Ladislav Quis*, s. 99.

109) *Dr. Ladislav Quis*, Národní politika 30, 1913, č. 242, s. 3.

110) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250c; F. HOLL-MANN, *JUDr. Ladislav Quis*, s. 69.

111) Městské muzeum Přelouč, Ladislav Quis, sign. T 250a.

112) Městské muzeum Přelouč, Slavín, Ladislav Quis.

113) SOKA Pardubice, fond Archiv města Přelouče, Kniha pamětní 1836–1926, s. 594.

Odkaz Ladislava Quise Přelouči spojený s jeho tzv. „druhým životem“ lze sledovat již od roku 1919. Právě v tomto roce totiž vznikl „Studentský spolek“, který se v červenci 1920 ustavil jako „Spolek studujících Ladislav Quis“. Již o dva roky později měl 88 členů, přičemž jeho členstvo netvořili pouze studenti. Pořádal divadelní představení, taneční zábavy, především v době prázdnin. Krátce po svém vzniku již členové spolku plánovali umístění mramorové pamětní desky s bronzovým reliéfem Ladislava Quise na dům čp. 25, kde žil.¹¹⁴⁾ Deska byla odhalena 27. září 1925, zároveň se konala slavnost a výstava díla Ladislava Quise v knihovně.¹¹⁵⁾ Na slavnosti byla přítomna Quisova manželka Kamila Quisová, dcery Irena a Milena s rodinami, spisovatelé ze spolku „Máj“ a další. Předchází den se uskutecnil vzpomínkový večer s přednáškou *O veřejném životě Dr. Ladislava Quise v Přelouči*.¹¹⁶⁾ Výše zmíněná deska však byla na počátku německé okupace Československa raději sejmuta, znovu nalezena byla až v lednu 1948.¹¹⁷⁾ Na své místo byla navracena v roce 1960 v rámci oslav sedmi set let od povýšení Přelouče na město.¹¹⁸⁾

Pětadvacetileté působení Ladislava Quise v Přelouči bezpochyby toto město zásadním způsobem ovlivnilo. Quis rozhojnil místní spolkovou aktivitu, výrazně zasáhl do politického směřování Přelouče, která po jeho odchodu byla zcela jistě jiná, než před jeho příchodem.

114) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl čtvrtý, 1918–1989, s. 23.

115) V. MYSLIVEČEK, *Městská knihovna Dra Ladislava Quise v Přelouči*, s. 10.

116) F. HOLLMANN, *JUDr. Ladislav Quis*, s. 69.

117) J. TETŘEV – H. VINCENCIOVÁ, *Dějiny města Přelouče*, díl čtvrtý, 1918–1989, s. 150.

118) *Tamtéž*, s. 223.

JUDr. LADISLAV QUIS AND HIS ACTIVITY IN PŘELOUČ (1884–1908)

This study deals with personality of JUDr. Ladislav Quis (1846–1913), more precisely with his activity in Přelouč (East Bohemia) in years 1884–1909. Ladislav Quis studied Law in Prague, but he was also as journalist employed. In Prague has met also with Jan Neruda. Quis is of course famous as writer, translator and poet.

In Přelouč Quis lived and worked from year 1884. Scale of his activity was broad. His main activity was management his own Law Office. He also influenced cultural life in Přelouč. As local politician, member of Young Czech Party (1893–1909), dealt with economic, autonomous and cultural sphere. He founded public library (1884), The Sokol movement (1888), Young Czech Party (1892) and museum in Přelouč (1892). Quis was also member of club Občanská beseda. In 1909 he moved back to Prague and 1913 died.

This study deals also with “second life” of Ladislav Quis in Přelouč. In 1919 was founded club “Spolek studujících Ladislav Quis”. In 1925 was in Přelouč unveiled his memorial plaque. In 1939 was public library renamed in honour of Ladislav Quis.

